

Všichni čeští solárníci

Tři čtvrtiny z velkých solárních elektráren v Česku mají snadno dohledatelné vlastníky. Nikdo z nich prý zatím na fotovoltaice nezbohatl.

12

největších

fotovoltaických elektráren v Česku, jejichž přímým či nepřímým vlastníkem je společnost s listinnými akciemi na doručitele

David Tramba

Majitelům elektráren se říká hanlivě solární baroni. Najít lze mezi nimi i překvapivá jména – podíly v nich vlastní například fotbalový brankář londýnské Chelsea Petr Čech, nejlepší český tenista současnosti Tomáš Berdych nebo uhlobaroni Petr Pudil a Vasil Bobela. „Je to nesmírně agresivní skupina, která doslova a do písmene nehledí nalevo a napravo,“ uvedl nedávno na jejich adresu premiér Petr Nečas. Jenže položil si otázku, kdo jsou ti takzvaní „solární baroni“? Týdeník Ekonom ano. Pustil se do exkluzivní sondy do hlubin solárního

@ Více na:

- Ekonom.cz/solarnici
- 21. 3. interaktivní mapa solárních elektráren překvapivých majitelů
- 22. 3. interaktivní mapa solárních elektráren utajených majitelů
- 25. 3. kompletní mapa solárních elektráren v Česku

byznysu a dohledal v obchodním rejstříku koncové vlastníky 600 největších fotovoltaických elektráren v Česku. Výsledek? Mezi investory do solárního byznysu lze najít řadu známých jmen – vlastníky prosperujících českých podniků, komunální politiky či bývalé majitele Mostecké uhelné (více viz 12 největších vlastníků na str. 6). Zmíněný Petr

Čech vlastní 55procentní podíl ve firmě Tiempon, která je nepřímo majitelem jednu z mnoha solárních elektráren v průmyslové zóně u Chomutova. Menší podíly v Tiemponu má také trojice Viktor Kolář, Robert Spálenka a David Trávníček. Všichni tři jsou manažery firmy Sport Invest Group, která zastupuje české sportovce v roli jejich agentů.

Investice bez výnosu

Sportovní manažeři spolu s Petrem Čechem před třemi lety hledali bezpečný způsob, jak investovat peníze na delší období. Dali se proto dohromady s investorem Danielem Zemanem, který připravil projekt fotovoltaické elektrárny na okraji Chomutova. „Byla to investice se zajímavým výnosem v danou dobu. Zajímavým myslíme mírně nadstandardním,“ uvedl David Trávníček pro týdeník Ekonom. Patnáctileté státní dluhopisy tehdy svému majiteli vynášely až šest procent ročně. „Nikdo ze zúčastněných nechtěl více než investovat peníze s ročním výnosem sedm či osm procent,“ vzpomíná Daniel Zeman a dodává: „Realita je taková, že v prvních osmi letech se nám z toho nevrátí ani koruna. Vše si vezme banka.“

Petr Čech není jediný známý sportovec mezi majiteli fotovoltaik. Podíl 49 procent ve firmě FVE Lužany, jež vlastní jednogigawattovou solární elektrárnu na Královéhradecku, patří dle obchodního rejstříku tenistovi Tomáši Berdychovi.

Ve spojení se solárním byznysem lze najít i další zajímavá jména. Například ekonomy, kteří o smyslu obnovitelných zdrojů pochybují. „Téměř žádný vliv na zlepšení ekologie to nemá. Považuji to za jeden z největších ekonomických zločinů,“ pronesl v listopadu 2010 o výrobě elektřiny ze slunečního záření ekonom Miroslav Ševčík.

Ve stejném měsíci přitom otrokovická firma Toma, v níž Ševčík figuruje v pozici předsedy představenstva, dokončila solární elektrárnu o výkonu 1,6 megawattu.

12 největších vlastníků fotovoltaických elektráren

fotovoltaických elektráren

1. ČEZ - 125 (MW)
koncem loňského roku je převedl do fondu ČEZ OZ

2. Energy 21 - 61,2 (MW)
vlastníkem Energy 21 je mezinárodní fond Mid Europa Partners

3. Z-Group rodina Zemků - 51,6 (MW)
včetně elektráren, jež vlastní příbuzní oceláře Zdeňka Zemka

4. Decc - 35,1 (MW)
největší solární elektrárna v Česku - Vepřek na Mělnicku

5. REN Power CZ - 32,9 (MW)
vlastníky jsou Petr Pudil a Vasil Bobela (dříve v Czech Coalu)

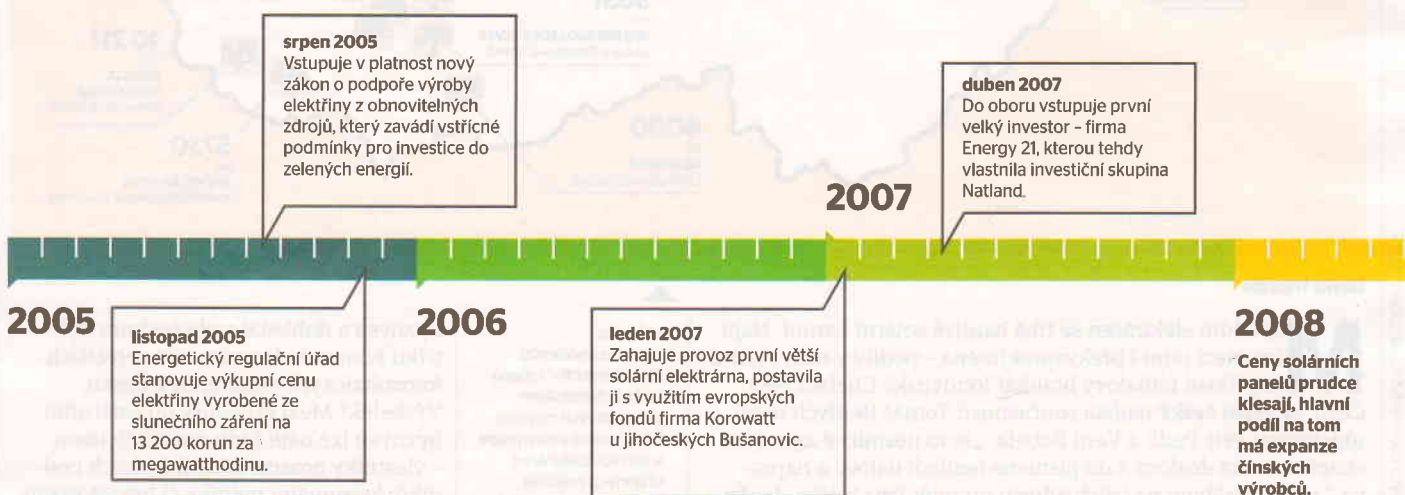
Na další pozoruhodné vlastníky solárních elektráren upozornily v září 2010 Lidové noviny. Uvedly tehdy například jméno zpěvačky Terezy Kerndlové, starosty středočeských Dolních Břežan Věslava Michalika či bývalého spolujeditele Mostecké uhelné Luboše Měkoty, který nečekaně zemřel 9. března na golfovém hřišti u Karlštejna. Solární byznys pozornost bývalých „uhlobaronů“ přitahuje. Mezi největší majitele fotovoltaických elektráren v Česku patří již zmíněný bývalý akcionář Mostecké uhelné Petr Pudil a Vasil Bobela. Ti v oboru zelených energií podnikají pod značkou REN Power CZ.

Dolnobřežanský starosta Michalik má podíly ve dvou fotovoltaických elektrárnách. První o výkonu 1,5 megawattu se nachází u Rodvínova na Jindřichohradecku, tím druhým zařízením je čtyřmegawattový solární park u Vojkovic severně od Prahy. „Investice do zelené energie se jevila jako společensky vítaná a pokroková. Po seznámení se s problematikou jsme spolu se spoluinvestory dospěli k závěru, že fotovoltaika je nejdostupnější pro běžné finanční investory,“ řekl před necelými třemi roky autorovi článku Věslav Michalik.

Čtvrtina nejasných baronů

Jenže bylo by chybou zajímat se jen o elektrárny, k nimž se hlásí konkrétní

Historie solárního boomu v Česku

vlastníci. Těch je podle sondy týdeníku Ekonom do zákulisí solárního byznysu většina. Tři čtvrtiny z velkých fotovoltaik mají transparentní vlastnickou strukturu. Obvykle se jedná o společnosti s ručením omezeným či akciové společnosti s akciemi na jméno, u nichž není těžké dohledat koncové vlastníky.

Jiná situace nastává u 155 z celkových 600 velkých solárních parků. Jejich přímý či nepřímý vlastník má ve 118 případech listinné akcie na doručitele, ve zbývajících 37 případech sídlí v daňovém ráji – zpravidla na Kypru.

Případy neprůhledného vlastnictví jsou časté u největších elektráren o výkonu čtyři megawatty a výše. Lze narazit i na regionální rozdíly. Neprůhlední firemní vlastníci solárních parků se často vyskytují v Ústeckém kraji, který je neblaze proslulý prolínáním byznysu a politiky.

Za povšimnutí zde stojí například společnost Talwin, která vlastní solární park o výkonu 4,4 megawattu u krušnohorské Moldavy. Ta vydala listinné akcie na doručitele, podle výroční zprávy za rok 2010 patří mezi akcionáře za korupci odsouzený bývalý senátor za Chomutovsko Alexandr Novák i vlivný člen severočeské ODS, podnikatel Ahmad Raad.

Další zajímavou společností s utajenými vlastníky je Divalia, v jejímž majetku je rozsáhlá 10 megawattová soustava solárních panelů u Uherského Brodu. Podle lidí pohybujících se v solární branži je reálným vlastníkem této elektrárny vlivný lobbista Martin Ulčák. Nepřímým důkazem může být i to, že ve vedení firmy Divalia a Ulčákova E-Investu sedí zčásti shodné osoby.

Příkladem firmy, jejíž vlastník je ve veřejných zdrojích zcela nedohledatelný, může být firma Zonas, jež vlastní dvoumegawattový solární park na Kroměřížsku. Zápis z valné hromady firmy Zonas, jež se konala před dvěma lety, vypadá zhruba takto: „Já, níže podepsaný Mgr. Ondřej Masopust prohlašuji, že

6. Solar Global (+ propojené firmy)
- 28,4 (MW)
za firmou stojí skupina českých investorů

7. Solarpower Josef Stauner
- 25,1 (MW)
největší z německých investorů působících v Česku

8. Brno Solar Park
- 21,2 (MW)
mezi akcionáři jsou SE-Solar, Letiště Brno a Proxy-Finance

9. Scatec Solar - 19,8 (MW)
norský výrobce solárních panelů

10. Photon Energy
- 14,7 (MW)
původem česká firma, uvedla akcie na varšavskou burzu

11. Akzus Management
- 14,6 (MW)
kyperská firma, na níž elektrárny převedl Zdeněk Hort

12. J&T FVE podílový fond - 13,7 (MW)
tři elektrárny získali odkupem od japonské firmy Kokusai

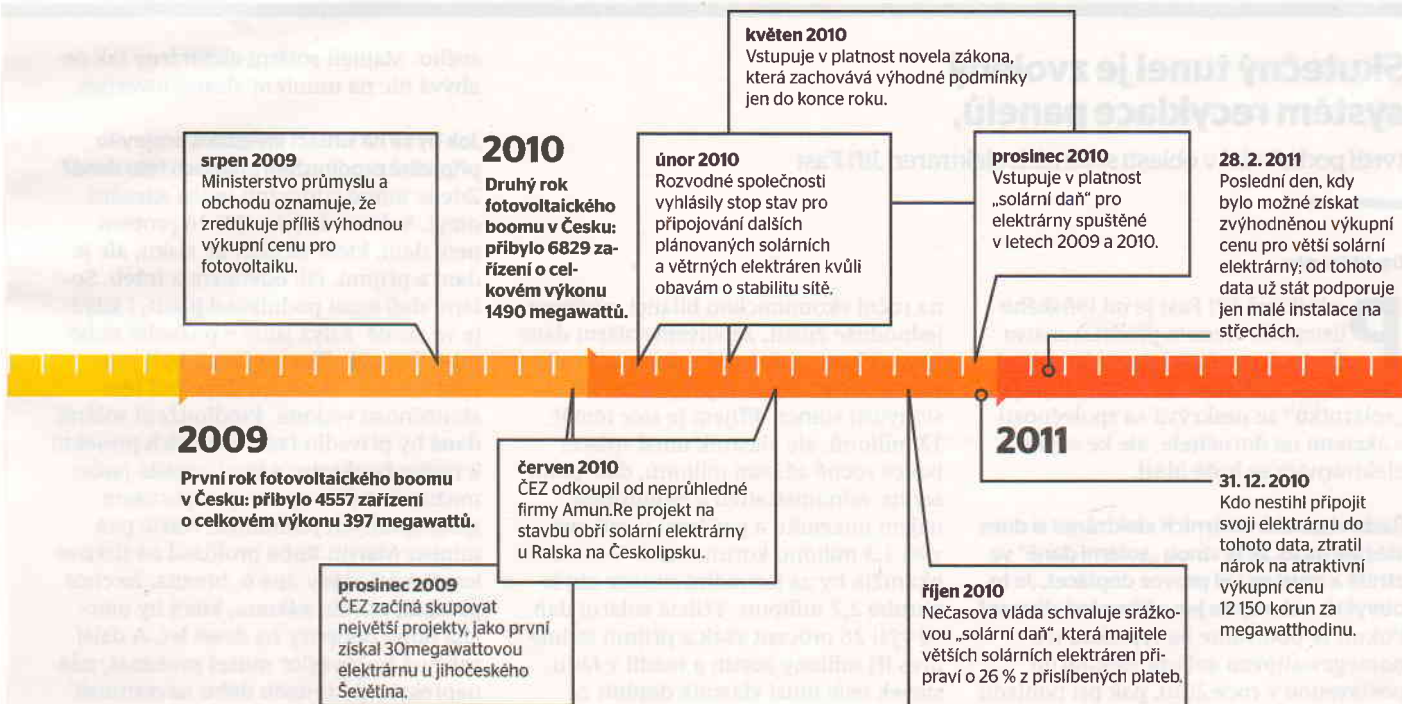
mám ve své oprávněné držbě 20 kusů akcií obchodní společnosti Zonas v listinné podobě, tedy 100 procent základního kapitálu společnosti. Současně prohlašuji, že ačkoli nejsem vlastníkem shora uvedených akcií, mám tyto ve své oprávněné držbě za účelem výkonu akcionářských práv.“

Právě před nastrčenými právníky varuje Nadační fond proti korupci. „Velmi oblíbeným nástrojem pro utajení skutečných vlastníků jsou ‚nastrčené‘ osoby, většinou právníci. Tato metoda je oblíbená u řady právních kanceláří, které se zakrýváním skutečných vlastníků zabývají,“ popisuje ředitel protikorupčního fondu Petr Soukenka.

Po odtažení skutečných vlastníků solárních elektráren volá ministr průmyslu Martin Kuba i premiér Petr Nečas. V tomto případě s nimi souhlasí jak opozice, tak i sdružení „slušných“ majitelů fotovoltaických elektráren. Jinak jsou vztahy vlády a solárníků na bodu mrazu.

Průmysl v ohrožení

Majitelé bleděmodrých panelů se dnes cítí podvedeni. Mají pocit, že je stát nejprve nalákal do lukrativního byznysu a nyní je kriminalizuje a drtí „solární daní“ i dalšími neočekávanými zásahy. „Ještě před pěti lety se politici fotovoltaických panelů nebáli a předháněli

se v účasti na rautech při slavnostním spuštění nových projektů,“ vzpomíná Jiří Fast, který v solární branži podniká již od roku 2007 (více viz *Skutečný tunel... na str. 10*). Vše se seběhlo zhruba takto: Vláda chtěla v souladu s požadavky Evropské unie zvýšit výrobu elektřiny z obnovitelných zdrojů. Proto vstoupil v roce 2005 v platnost zákon, který nastavil pro zájemce o takovou investici velmi vstřícné podmínky.

Pravý „solární boom“ začíná až v roce 2008, kdy rostoucí konkurence výrobců srazila ceny solárních panelů. Zvláště v nejistém prostředí ekonomické krize vrcholící o rok později se investování do státěm garantovaného podnikání v oblasti zelené energie stalo neodolatelným. „Většina slušných investorů do toho šla jako do penzijního systému. Dalšími byli ti, kteří měli volné peníze a nevěděli, kam je investovat,“ uvedl pod podmínkou anonymity jeden z významných investorů.

Vše se tehdy zdálo být snadné. Solární elektrárny na rozdíl třeba od větrných snadno procházely schvalováním na úřadech, banky na ně ochotně dávaly úvěry a v krizi málo vytížené stavební podniky se rády ujaly realizace výstavby. Obce k souhlasu motivovaly pravidelné roční platby od investorů. Trh byl zaplaven levnými panely z Číny.

Celkem tak v Česku do konce roku 2010 vzniklo 850 velkých solárních parků o výkonu nad půl megawattu, další tisíce menších instalací vyrostly na střechách budov. Jenže úspěch má i svou odvrácenou stranu: platby na obnovitelné zdroje dnes prodražují elektřinu pro domácnosti o zhruba 15 procent, v případě průmyslových podniků jde až o 30 procent. Pokud by stát zelené energie zčásti nedotová, bylo by toto procento ještě vyšší.

O nepříznivých dopadech „zelené daně“ na český průmysl podrobně referoval týdeník Ekonom před měsícem. Největší spotřebitelé elektřiny, jako jsou České dráhy, ArcelorMittal Ostrava, Třinecké železářny nebo Škoda Auto, odvádějí každý

Kdo také vlastní solární elektrárny

Týdeník Ekonom vybral známější jména, která lze nalézt mezi přímými či nepřímými vlastníky fotovoltaických elektráren.

VLASTNÍCI A ŠÉFOVÉ VELKÝCH FIREM

- **Antonio Pasquale**, Karlovarské minerální vody
- **Ferid Nasr**, spoluvlastník Exim Holdingu
- **František Jeckel**, spoluvlastník AŽD Praha
- **Miloslav Černý**, České přístavy
- **Miroslav Dvořák**, šéf Českého aeroholdingu
- **Oldřich Štercl** a další manažeři IMOS holdingu
- **Otakar Mořka**, investor (mj. Sklárný Kavaller)

- **Petr Paukner**, Carbound Bohemia
- **Richard Chlad**, Krijcos (hrací automaty)
- **rodiny Vařeků a Kreysů**, Ravak
- **Tomáš Nebeský**, Wotan Invest
- **Tomáš Sgalitzer**, Snow-How ČR
- **Zdeněk Zemek**, Z-Group Steel Holding

LIDÉ INVESTUJÍCÍ ZISK Z PRODEJE SVÉ FIRMY

- **Jaroslav Vlasák**, býv. spoluvlastník Excalibur City
- **Josef Koller**, býv. majitel Auto Kelly
- **Martin Shenar**, býv. spoluvlastník vydavatelství Hachette Filipacchi
- **Petr Pudil a Vasil Bobela**, bývalí majitelé Czech Coal
- **Stanislav Adamec**, býv. spoluvlastník OEZ Letohrad

PRŮKOPNÍCI SOLÁRNÍHO BYZNYSU V ČESKU

- **Aleš a Tomáš Korostenští**, Korowatt
- **Jaromír Řehák**, Solartec
- **Jiří Fast, Jufa**
- **Jiří Karban s rodinou**, EL Insta Czech

- **Petr Bina**, Sluneta
- **Vladimír Mléčka**, HiTech Media Systems

BÝVALÍ ŠÉFOVÉ ČEZ

- **Jaroslav Mil**, generální ředitel 2000-2003
- **Theodor Dvořák**, předseda představenstva 1999-2000

POLITICI A STAROSTOVÉ

- **Ahmad Raad**, vlivný člen severočeské ODS
- **Alexandr Novák**, bývalý senátor za ODS
- **Jiří Jilek**, starosta Bělé nad Svitavou
- **Ryan Strnad**, bývalý místostarosta Žamberka za ODS
- **Věslav Michalík**, starosta Dolních Břežan

SPORTOVCI A JEJICH AGENTI

- **Petr Čech**, fotbalista
- **Robert Spálenka**, Sport Invest Group
- **Tomáš Berdych**, tenista
- **Viktor Kolář**, Sport Invest Group

Skutečný tunel je zvolený systém recyklace panelů,

tvrdí podnikatel v oblasti solárních elektráren Jiří Fast

David Tramba

Podnikatel Jiří Fast je od loňského listopadu členem představenstva České fotovoltaické a průmyslové asociace (CZEPHO). Na rozdíl od jiných „solárníků“ se neskrývá za společnosti s akciemi na doručitele, ale ke svým elektrárnám se hrdě hlásí.

Řada vlastníků solárních elektráren si dnes stěžuje na to, že je vinou „solární daně“ ve ztrátě a musí na její provoz doplácet. Je to obvyklá, nebo spíše jen výjimečná situace?

Pokud se podíváme na typickou jednomegawattovou solární elektrárnu postavenou v roce 2010, pak při pohledu

na roční ekonomickou bilanci můžeme jednoduše zjistit, že vlivem solární daně je projekt ve ztrátě půl milionu až milion korun ročně. To platí při průměrné svítivosti slunce. Příjem je sice téměř 12 milionů, ale vlastník musí splácet bance ročně až osm milionů, dále platit servis, administrativu a monitoring, nájem pozemku a pojištění v celkové výši 1,3 milionu korun ročně. V tento okamžik by za normální situace zbylo zhruba 2,7 milionu. Třífetletá solární daň ve výši 26 procent však z příjmu strhne přes tři miliony korun a rozdíl v řádu stovek tisíc musí vlastník doplnit ze

svého. Majiteli solární elektrárny tak nezbyvá nic na umožnění vlastní investice.

Jak by se na situaci investorů projevilo případné prodloužení platnosti této daně?

Zde je nutné zdůraznit jeden zásadní omyl. Solární daň ve výši 26 procent není daň, která se platí ze zisku, ale je daň z příjmů, čili odvodem z tržeb. Solární daň musí podnikatel platit, i když je ve ztrátě. Když jsme v poslední době mluvili s několika poslanci, byli jsme zklamáni, že si nejsou doposud této skutečnosti vědomi. Prodloužení solární daně by přivedlo řadu solárních projektů k riziku bankrotu, a tím i zvýšilo počet možných žalob na stát pro porušení garantovaných podmínek. Navíc pan ministr Martin Kuba prohlásil na tiskové konferenci vlády dne 6. března, že chce prosadit novelu zákona, která by omezila dobu podpory na deset let. A další roky už by investor musel prokázat, zda nepřekračuje 15letou dobu návratnosti.

90 mil. Kč

Taková byla **první investice do „typické solární elektrárny“** o výkonu 1 MW, z toho obvykle 20 milionů museli dát investoři ze svého a zbytek uhradili bankovním úvěrem. Znalci počítali s úvěrem na 13 let a se sedmiprocentním úrokem. Během prvních tří let majitel či majitelé elektrárny nevydělají vinou solární daně vůbec nic, až v desátém roce provozu elektrárny se jim vynaložené peníze vrátí. Zajímavých zisků se dočkají až po splacení úvěru v roce 2023.

rok stovky milionů korun na dotování obnovitelných zdrojů energie. Všichni spotřebitelé v Česku letos na tomto příspěvku odvedou přes 40 miliard korun, z toho více než polovina skončí u majitelů solárních panelů.

Kdo je vítězem solárního boomu

Stát proti solárníkům přitvrdil poté, co se v létě 2010 ujal vlády kabinet vedený Petrem Nečasem. Ten na majitele všech větších solárních parků uvalil 26procentní srážkovou daň z dřívě přislíbených plateb za vyrobenou elektřinu. Daň platí do konce tohoto roku, ve hře je však i její prodloužení.

Nebyl to jediný zásah. Investoři do fotovoltaiky přišli o původně přislíbené pětileté daňové prázdny, museli investovat do dispečerského řízení na dálku i regulace jalového výkonu. Od příštího roku též budou muset vytvářet finanční rezervy na budoucí recyklaci panelů. Investoři tak místo zisků mnohdy počítají ztráty. „Nikdo ze současných majitelů ještě ne solárních elektrárnách nezbohatl. Naopak, vím o lidech, kteří přišli o celoživotní úspory a dnes řeší, jak splatit úvěr bance a půjčky od příbuzných. A ještě jim politici nadávají do solárních baronů,“ řekl investor Daniel Zeman.

Přesto mohou solárníci vidět pomyslné světlo na konci tunelu. Ukazuje to i analýza návratnosti investice do typické fotovoltaické elektrárny o výkonu jeden megawatt, kterou zpracovala firma Ostravská znalecká. První investice dosahovala 90 milionů korun, z toho obvykle 20 milionů museli dát investoři ze svého a zbytek uhradili bankovním úvěrem. Znalci počítali s úvěrem na 13 let a se sedmiprocentním úrokem.

Během prvních tří let majitel či majitelé elektrárny nevydělají vinou solární daně vůbec nic, až v desátém roce provozu elektrárny se jim vynaložené peníze vrátí. Zajímavých zisků se dočkají až po splacení úvěru v roce 2023. Do roku 2030,

kdy dotování provozu elektrárny skončí, mohou vydělat kolem sta milionů korun, tedy pětinasobek vložené částky.

Jenže tyto zisky jsou značně nejisté. Ministerstvo průmyslu a obchodu v posledních týdnech připravuje návrh, který by délku pobírání dotací z původních dvaceti let zkrátí. „Další vyplácení podpor nad rámec pokrytí nákladů a přiměřeného zisku by znamenalo porušení pravidel Evropské unie o veřejné podpoře,“ řekl Ekonomu náměstek ministra průmyslu Pavel Šolc. Pevná výkupní cena by tak byla zaručena automaticky jen na prvních deset let. Poté bude muset majitel elektrárny požádat Energetický regulační úřad, aby rozhodl o zbytkové době podpory, která by zajistila návratnost investice s přiměřeným ziskem. Právě s tímto návrhem chce jít ministr průmyslu Martin Kuba na některé z následujících zasedání kabinetu.

Pokud budeme hovořit o vítězích solárního boomu dnes, jsou to jiní lidé než současní majitelé elektráren. Patří mezi ně zejména ti, kteří včas prodali svůj projekt skupině ČEZ či jiným investorům, v menší míře též úvěrující banky, výrobci a distributoři solárních panelů či stavební firmy, které se svezly na vlně solárního boomu let 2009 a 2010. ✕

Je smutné, že pan ministr taková opatření navrhuje bez detailní znalosti problematiky nálezu Ústavního soudu ze dne 15. května 2012.

Proč se domníváte, že nález soudu nezná?

Nedávno prohlásil pan ministr Kuba v České televizi, že chce zkrátit podporu na deset let a poté budeme muset prokazovat dobu návratnosti individuálně. Ano, Ústavní soud ve svém nálezu potvrdil, že je nutné dodržet 15letou dobu návratnosti. Jenže v zákoně o podpoře obnovitelných zdrojů je uvedeno explicitně, že podpora se vyplácí po dobu životnosti. Tedy na 20 let v případě fotovoltaiky. Nyní se toto bude rušit?

Jak dlouhá je tedy dnes návratnost investice do fotovoltaiky, když zohledníme tři roky platnosti srážkové daně?

On je zde zásadní problém. My již dva roky ministerstvo průmyslu a obchodu žádáme, aby nám předložilo výpočet

dopadu 26procentního odvodu, který byl zaveden od ledna 2011 do prosince 2013. Nám stále vychází, že při této sazbě odvodu nemůže 15letá doba návratnosti vyjít. Máme k dispozici pouze výpočty Energetického regulačního úřadu, a ty soudní znalec ve svém posudku shledal plnými chyb. Tyto chyby jsme úřadu i ministerstvu průmyslu sdělili, ale odmítli s námi o nich jednat. Přesto stále, i přes trvalé odmítání ze strany pana ministra Kuby a pana premiéra Nečase, nabízíme otevřené jednání a předložení našich výpočtů znovu a znovu.

Na druhou stranu se zdá, že solární byznys stále žije. Celkem nedávno jste odkoupeni čtyři solární parky od německých investorů. Není to v současné situaci, kdy není jasné, jaké daně či jiné zásahy na vás státní uvalí, zbytečné riziko?

V solární energetice podnikám od samého počátku – od roku 2007, kdy byla tato technologie v Česku

v plenkách. Mám tak více než pětiletou zkušenost a řadu kontaktů mezi českými i zahraničními investory. Zejména němečtí vlastníci jsou překvapeně brutalitou vyjádření domácích politiků o solárních baronech a tunelech, ale také porušením zákonem garantovaných podmínek.

Je pravda, že na trhu je spousta elektráren na prodej, ale nikdo je nechce koupit?

Bohužel se setkávám s elektrárnami, které nelze převzít ani zadarmo. Nevydělají si ani na splátku úvěru, natož na splátku vlastní investice. Během solárního boomu se dostaly na český trh také panely se skrytými vadami, které mají už dnes nižší výkon než původně deklarovaný. Další napětí na trhu vyvolá panem ministrem Kubou avizovaný nápad snížit podporu na pouhých deset let nebo tlak na zcela nesmyslné zavedení recyklačních poplatků. ✕